

KARTA PRZEDMIOTU/SYLABUS

Wydział	Wydział Przyrodniczo-Techniczny				
Kierunek studiów	Lekarski				
Jednostka organizacyjna prowadząca kierunek	Instytut Medycyny				
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie				
Forma studiów	Studia stacjonarne/studia niestacjonarne				
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki				
Jednostka organizacyjna prowadząca przedmiot	Instytut Socjologii				
Moduł / Przedmiot	Behawioralne i społeczne uwarunkowania zdrowia				
Przedmiot wyodrębniony w module	Socjologia medycyny				
Język kształcenia	Polski				
Status modułu / przedmiotu	Obowiązkowy				
Cykl realizacji przedmiotu	Semestr studiów: III				
Kod przedmiotu	11.LEK.D6.3.26				
Koordinator modułu / przedmiotu	dr hab. Anna Śliz, prof. UO				
Nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Anna Śliz, prof. UO				
Wymiar zajęć					
Zajęcia zorganizowane określone planem studiów, w tym:	Ogółem	Forma zajęć			
		Wykłady	Seminaria	Ćwiczenia / Laboratoria	Zajęcia praktyczne
	24	9	15		
Semestr III	24	9	15		
Bilans nakładu pracy studenta ogółem					
Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studenta		Praca własna studenta		Zajęcia o charakterze praktycznym	
Forma zajęć	Wymiar zajęć	Forma zajęć	Wymiar zajęć	Forma zajęć	Wymiar zajęć
Udział w zajęciach wynikających z planu studiów	24	Bieżące przygotowanie do zajęć		Udział w zajęciach praktycznych wynikających z planu studiów	15
Konsultacje	1	Przygotowanie eseju / projektu / autoprezentacji / raportu	4	Przygotowanie do zajęć praktycznych	
Obecność na zaliczeniu przedmiotu	1	Przygotowanie do zaliczenia przedmiotu		Przygotowanie eseju / projektu / autoprezentacji / raportu	4

Razem	26	Razem	4	Razem	19	
Punkty ECTS ogółem						
RAZEM	w tym z tytułu:					
	zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studenta	pracy własnej studenta		nakładu pracy studenta związanego z zajęciami o charakterze praktycznym		
1	0,85	0,15		0,6		
Wymagania wstępne i /lub wprowadzające treści kształcenia						
Kształcenie w zakresie: brak wymagań wstępnych						
Cele i efekty kształcenia						
Powiązanie modułu/przedmiotu z kierunkowymi efektami kształcenia	Kierunkowe efekty kształcenia					
	Opis kierunkowych efektów kształcenia				Oznaczenie odpowiedniości	
	D.W1. - zna aktualny stan wiedzy na temat społecznego wymiaru zdrowia i choroby, wpływu środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) i nierówności społecznych na stan zdrowia oraz społeczno-kulturowych różnic i roli stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych;				**	
	D.W2. - zna formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i w instytucjach, społeczne uwarunkowania różnych form przemocy oraz rolę lekarza w jej rozpoznawaniu;				**	
	D.W3. - rozumie znaczenie zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości w relacji do postaw społecznych, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno-kulturowe oraz zna aktualną koncepcję jakości życia uwarunkowaną stanem zdrowia;				***	
	D.W4. - rozumie znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;				***	
	D.W6. - rozumie funkcjonowanie instytucji medycznych oraz społeczną rolę lekarza;				**	
	D.W15. - zna zasady pracy w grupie;				*	
	D.W16. - rozumie kulturowe, etniczne i narodowe uwarunkowania zachowań ludzkich;				***	
	D.U1. - uwzględnia w procesie postępowania terapeutycznego subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych;				**	
	D.U2. - dostrzega oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych i właściwie na nie reaguje;				**	

	D.U3. - wybiera takie leczenie, które minimalizuje konsekwencje społeczne dla chorego;	**
	D.U4. - buduje atmosferę zaufania podczas całego procesu leczenia;	**
	D.U5. - przeprowadza rozmowę z pacjentem dorosłym, dzieckiem i rodziną z zastosowaniem techniki słuchania i wyrażania empatii, a także rozmawia z pacjentem o jego sytuacji życiowej;	***
	D.U6. - informuje pacjenta o celu, przebiegu i ewentualnym ryzyku proponowanych działań diagnostycznych lub terapeutycznych i uzyskuje jego świadomą zgodę;	**
	D.U7. - przekazuje pacjentowi i jego rodzinie informacje o niekorzystnym rokowaniu;	*
Cele kształcenia w ramach modułu / przedmiotu	Zasadniczym celem zajęć z zakresu socjologii i socjologii medycyny jest zapoznanie studentów z podstawami życia społecznego i podstawowymi procesami społecznymi oraz uświadomienie, że wiedza socjologiczna jest koniecznym warunkiem radzenia sobie z problemami, jakie stwarza życie w zbiorowości, a w konsekwencji osobniczego przetrwania. Celem jest także zapoznanie studentów z zasadniczymi problemami społecznymi, które stanowią podstawę pracy lekarzy, relacji pacjenta z lekarzem. Chodzi także o umiejętność dostrzegania społecznego i kulturowego wymiaru zdrowia i choroby, miejsca ludzi chorych i niepełnosprawnych w społeczeństwie czy rodzinie. Odczytywanie społecznych przesłanek zagrożenia dla zdrowia ludzi i umiejętność ich zapobieganiu.	
Szczegółowe modułowe / przedmiotowe efekty kształcenia	Efekty przedmiotowe	Odniesienie do efektów kierunkowych
	EK – 1 Student posiada wiedzę z zakresu struktury społecznej i zasad funkcjonowania społeczeństwa	D.W1. D.W6. D.W15. D.W16.
	EK – 2 Student posiada wiedzę odnośnie wpływu instytucji społecznych, w tym rodziny, na funkcjonowanie jednostki w społeczeństwie	D.W4
	EK – 3 Student posiada wiedzę w zakresie zjawisk związanych z przemocą, dewiacją, dyskryminacją, chorobą czy niepełnosprawnością i ich społecznymi konsekwencjami dla jednostki i społeczeństwa	D.W2. D.W3.
	EK – 4 Student posiada umiejętność w zakresie wykorzystywania warunków społeczno-kulturowych w praktyce lekarskiej	D.U1. D.U2. D.U3
	EK - 5 Student posiada umiejętność budowania zaufania z osoba chorą	D.U4. D.U5. D.U6. D.U7
Metody i narzędzia dydaktyczne kształcenia		
Wykłady	Wykłady informacyjne z wykorzystaniem zasad interakcji: wykładowca-student	

Seminaria		Prezentacje multimedialne przygotowanych przez studentów konkretnych zagadnień z zakresu socjologii i socjologii medycyny; prezentacja i analiza socjologiczno-medyczna filmu z zakresu problematyki zdrowotnej
Treści programowe kształcenia		
Wymiar zajęć		Zakres treści programowych
Forma	Liczba godzin	
Semestr		III
Wykłady	3	Socjologia jako nauka o społeczeństwie – podstawowe ujęcia teoretyczne. Rozumienie podstawowych pojęć, jak: grupa społeczna, struktura społeczna, więź społeczna oraz rola społeczna
	3	Pojęcie instytucji społecznej – historia kształtowania się instytucji. Rodzina jako podstawowa instytucja społeczna. Szpital i inne instytucje opieki medycznej w kontekście ich społecznej ważności dla społeczeństwa
	3	Wykluczenie społeczne i jego formy. Przyczyny społecznego wykluczenia: autowykluczenie. Walka ze społecznym wykluczeniem – polskie i światowe punkty odniesienia
Seminaria	3	Temat: Społeczeństwa rozwijające się w kontekście problematyki zdrowotnej na podstawie treści filmu „Wierny ogrodnik”. Po wspólnym obejrzeniu filmu dyskusja ze studentami odnośnie zagrożeń zdrowotnych w krajach m.in. Afryki oraz problemów związanych z nielegalnym testowaniem leków przez koncerny farmaceutyczne. Jak studenci postrzegają ten problem, jakie widzą ścieżki rozwiązań? Czy w przyszłości mogliby podjąć pracę w najbardziej niebezpiecznych, także z punktu widzenia medycznego, rejonach współczesnego świata?
	3	Temat: Zjawiska dewiacji i patologii społecznej. Ujęcie teoretyczne i praktyczne. Typologia zachowań dewiacyjnych i patologicznych. Prezentacja multimedialna przygotowana przez studentów. Po przedstawieniu prezentacji przez studentów dyskusja dotycząca przyczyn (ujęcie teoretyczne) i społecznych konsekwencji (wymiar praktyczny) zachowań dewiacyjnych i patologicznych. Ujęcia statystyczne. Przykłady indywidualnych i społecznych reakcji na zachowania dewiacyjne i patologiczne. Ścieżki ich diagnozowania oraz proponowane formy rozwiązań i pomocy osobom wykazującym ten typ zachowań. Na zakończenie społeczny i medyczny opis wybranych przez studentów zjawisk dewiacji i patologii społecznej. Skupienie uwagi przede wszystkim na przyczynach (indywidualnych i społecznych), skutkach (indywidualnych i społecznych) oraz skali rozpowszechnienia w społeczeństwie polskim wybranych zjawisk.
	3	Temat: Wpływ środowiska społeczno-kulturowego na styl i jakość życia ludzi. Pojęcie jakości i stylu życia w ujęciu socjologicznym. Prezentacja multimedialna studentów. Po prezentacji próba zanalizowania przez studentów relacji między jakością życia a pozycją jednostki w strukturze społecznej. Przynależnością do warstwy, klasy bądź kasty społecznej w zależności od konkretnego społeczeństwa. Odpowiedź na pytanie w jakim stopniu identyfikacja narodowa, etniczna i religijna ludzi ma wpływ na ich funkcjonowanie w rzeczywistości społecznej. Zaprezentują wybrane przykłady związane z odmiennymi stylami życia i ich wpływ na kondycję fizyczną i psychiczną ludzi. Czy jakość i styl życia wpływają, a jeśli tak to w jakim stopniu, na zdrowotność ludzi – odżywianie, aktywność fizyczna, zanieczyszczenie powietrza i środowiska.
	3	Temat: Zjawiska i procesy społeczne mające wpływ na kondycję zdrowotną społeczeństwa: rola lekarza w ocenie sytuacji. Charakterystyka podstawowych metod, technik i narzędzi badawczych w socjologii. Prezentacja multimedialna studentów. Dyskusja dotycząca potrzeby i umiejętności oceny wpływu szeroko rozumianego środowiska społecznego na kondycję zdrowotną ludzi. Uświadomienie sobie przez studentów potrzeby posiadania przez lekarzy wiedzy i umiejętności w zakresie oceny zależności: środowisko

		społeczne – kondycja zdrowotna jednostki bądź grupy Próba określenia potrzeby sformułowania projektu badawczego, który mógłby taką zależność pokazać, np. środowisko społeczne a poziom zachorowalności na choroby nowotworowe. Stąd uzupełnieniem proponowanego tematu będzie omówienie wybranych metod i technik badania zjawisk społecznych oraz określenie ich przydatności w praktyce lekarskiej. Przedstawione zostaną przykładowe wyniki badań, zasady ich interpretacji i wykorzystania w praktyce lekarskiej i działalności na rzecz ochrony zdrowia przede wszystkim Polaków.
	3	Temat: Socjologiczne teorie zdrowia i choroby. Relacja lekarz - chory oraz lekarz - rodzina chorego. Prezentacja multimedialna przygotowana przez studentów. Po prezentacji studenci scharakteryzują rolę chorego i lekarza oraz ich relacje zarówno w życiu codziennym czy w konkretnej sytuacji życia człowieka i jego rodziny. Chodzi o sytuację pozostawiania w stanie chorobowym oraz problem miejsca w społeczeństwie ludzi z niepełnosprawnościami i rolę lekarza zarówno wobec osoby niepełnosprawnej, jak i jej rodziny. Przedyskutowana zostanie także sytuacja rodziny i jej rola wobec osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych. W jakim stopniu lekarz może interweniować w życie rodziny z osobą chorą czy niepełnosprawną. Rola państwa wobec osób, które ze względu na chorobę są pozbawione możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, własnym zabezpieczeniu środków do życia. Na koniec, studenci przedyskutują trudny, ale jakże istotny problem umierania, śmierci i żałoby zarówno wobec osoby chorej, jak i rodziny. Podniesiony zostanie także trudny temat uzyskania zgodny na pobieranie narządów do przeszczepu. Są to problemy, które posiadają także silny wydźwięk społeczny, na który zwrócimy również uwagę w ramach dyskusji w gronie studentów.
Sekwencja zajęć		W1 – W3 S1 – S5
Ocenianie i zaliczanie		
Metody weryfikacji efektów kształcenia i kryteria oceny		Pisemne kolokwium sprawdzające wiedzę studentów z problematyki omawianej na wszystkich wykładach. Kolokwium będzie się składać z 6 pytań otwartych. Ocenę dostateczną otrzyma student, który odpowie poprawnie na 4 pytania, ocenę dobrą kiedy odpowie na 5 pytań i bardzo dobrą, gdy poprawnie udzieli odpowiedzi na wszystkie (6) pytania
Sposoby i kryteria weryfikacji i oceny uzyskania przez studentów założonych efektów kształcenia		EK – 1 – egzamin pisemny w formie testu EK – 2 – egzamin pisemny w formie testu EK – 3 – egzamin pisemny w formie testu EK – 4 – egzamin pisemny w formie testu EK – 5 – egzamin pisemny w formie testu
Zasady dopuszczenia do zaliczenia przedmiotu		Student zostanie dopuszczony do zaliczenia końcowego jeśli uzyska co najmniej ocenę dostateczną z pisemnego kolokwium oraz poprawnie przygotuje i zaprezentuje wybrany temat w ramach seminarium. Będzie aktywny w czasie wszystkich zajęć.
Forma i warunki zaliczenia przedmiotu		Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z seminarium i zaliczenie egzaminu w formie pisemnej (test) Forma: egzamin w formie testu jednokrotnego wyboru Egzamin pisemny zostanie zrealizowany w formie tekstu, który będzie się składał z 20 pytań zamkniętych: każde pytanie będzie posiadało cztery odpowiedzi, z których tylko jedna będzie poprawna. Cztery pytania będą dotyczyły problematyki ogólnospołecznej ze szczególnym uwzględnieniem wpływu pozycji społecznej jednostki i stylu życia na jej kondycję zdrowotną. Trzy pytania będą dotyczyły wpływu instytucji społecznych – rodziny, środowiska pracy – na funkcjonowanie jednostki w ramach konkretnego społeczeństwa. Kolejne pięć pytań to problematyka

	<p>związania ze zjawiskami dewiacji i patologii oraz ich społecznych konsekwencji dla jednostki, grupy i społeczeństwa. Trzy pytania będą związane ze sprawdzeniem wiedzy studentów odnośnie umiejętności dostrzegania relacji między warunkami społeczno-kulturowymi człowieka a jego chorobą. Pięć ostatnich pytań to sprawdzenie wiedzy odnośnie umiejętności budowania relacji między lekarzem a chorym i jego rodziną, także w sytuacji zagrożenia życia czy śmierci. W tym bloku pytań znajdują się także te, odnoszące się do znajomości podstawowych metod i technik badań społecznych potrzebnych do przeprowadzenia badań związanych z zależnością między środowiskiem społecznym a poziomem zdrowia ludzi oraz umiejętnością interpretacji uzyskanych wyników badań społecznych. Student uzyska ocenę pozytywną z tekstu (3,0), kiedy odpowie poprawnie na 60% pytań, ocenę 3,5, kiedy uzyska 70% poprawnych odpowiedzi, ocenę 4,0 uzyska za 80% dobrych odpowiedzi; 4,5 kiedy odpowie poprawnie na 90% pytań i ocenę bardzo dobrą za uzyskanie wszystkich poprawnych odpowiedzi w teście.</p>
Wykaz literatury obowiązującej do zaliczenia przedmiotu	
Literatura podstawowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrowska A. (red.), <i>Socjologia medycyny. Podejmowane problemy, kategorie analizy</i>. Wyd. IFiS PAN, Warszawa 2009 2. Tobiasz-Adamczyk B. (red.), <i>Od socjologii medycyny do socjologii żywienia</i>. Wyd. UJ, Kraków 2013 3. Giddens A., <i>Socjologia</i>, tłum. A. Szulżycka. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2004 4. Sztompka P., <i>Socjologia. Analiza społeczeństwa</i>. Nowe poszerzone wydanie. Wyd. Znak, Kraków 2012 5. Kawczyńska-Butrym Z., <i>Rodzina- zdrowie- choroba</i>. Wyd. Czelej, Lublin 2001
Literatura uzupełniająca	<ol style="list-style-type: none"> 1. Babbie E., <i>Podstawy badań społecznych</i>. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2013 2. Szczepański M.S., Śliz A., (red.) <i>Współczesne teorie społeczne. W kręgu ujęć paradygmatycznych</i>. Wyd. UO, Opole 2014 3. Czykwin E., <i>Stygmat społeczne</i>. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007 4. Siemaszko A., <i>Granice tolerancji. O teoriach zachowań dewiacyjnych</i>. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1993 5. Durkheim E., <i>Samobójstwo. Studium z socjologii</i>, tłum. K. Wakar. Oficyna Naukowa, Warszawa 2006
Prawa autorskie	
Autor/orzy Karty / Sylabusu	dr hab. Anna Śliz, prof. UO
Prawa autorskie	Uniwersytet Opolski

